

April/mai

Juni

September

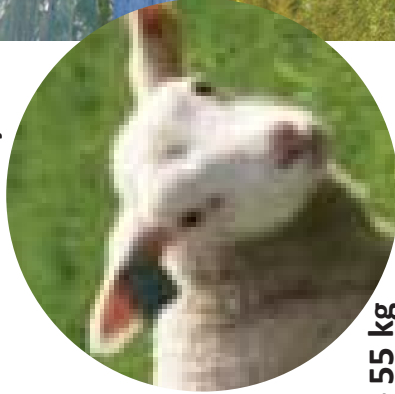
Blir sanket hjem

Sendes på utmarksbeite

Nyfødtvekt

ca. 4 kg

40 - 55 kg

Sauenæringa i Oppland

Sauenæringa i Oppland er stor, og har nest etter Rogaland flest sau på utmarksbeite. Gjennomsnittsbetningen er 88 vinterfôra søyer - og slipper 213 søyer og lam på utmarksbeite. Oppland har om lag 1.200 saueprodusenter.

Søyene lammer i april/mai, etter fem måneders drektighetstid. Nyfødte lam veier rundt 4 kg. De fleste voksne søyer får to lam, men trillinger og firlinger er ikke uvanlig. I de første ukene etter fødselen går søyer og lam på innmarksbeite. I løpet av juni blir saueene sendt på utmarksbeite, til skogs og til fjells. Lamma vokser fort og veier nå rundt 15 til 18 kg. I begynnelsen av september blir saueene sanket hjem, og lammevektene er gjerne 40 til 55 kg. Lamma har altså tredoblet vekten si i løpet av sommermånedene på utmarksbeite.

De har gjort som de tre Bukkene Bruse i eventyret, vært på setra og gjort seg fete!

Flest beitelag i landet

De aller fleste saueprodusentene tilhører et beitelag, også kalt et fellesbeite, hvor alle medlemmer har beiterett. Oppland har 88 beitelag med 120 beiteområder. De fleste beitelage er for både sau og storfe.

Beitlagsmedlemmene samarbeider om tilsyn og sanking, oppsetting og vedlikehold av sankeveier og gjerder. Mange beitelag har i beitesesongen ansatt «gjeter» i tillegg til avtalte tilsynsdager som rullerer mellom beitelagsmedlemmene.

Beitelaga har de siste åra fornyet tilsynet sitt med bruk av radiobjeller og gps-sendere på dyra.

Beitenæringa er glad for mye godt samarbeid med alle som ferdes i fjellet.

Husk at det er bånd-tvang på hund i beitesesongen! Og vær oppmerksom på storfe når du går tur med hund.

og for storfe i Oppland

Oppland er landets tredje største

mjølkefylke med 12 % av landets

mjølkeproduksjon og 1.100 mjølkeprodusenter. Det er mjølkeproduksjon på hver fjerde gard i Oppland.

I løpet av de siste 10 år har 700

mjølkeprodusenter avviklet sin

produksjon. Totalt antall mjølkekyr er redusert med 14 % i denne perioden.

Antall mjølkekyr per gårdsbruk

har økt, fra et snitt på 18 i 2006 til nær 25 i 2016. Det er nå om lag

27.400 mjølkekyr i Oppland.

Antall gårdsbruk med ammekuer

(kjøttfe) har økt og 1. januar i år var det 640 ammekuprodusenter. Dyretallet er økt fra 6.500 i 2006 til 11.300

i 2016, en oppgang på 76 %.

Oppland er landets nest største

storfekjøttfylke med en produksjon

på om lag 11.500 tonn.

Storfe på utmarksbeite

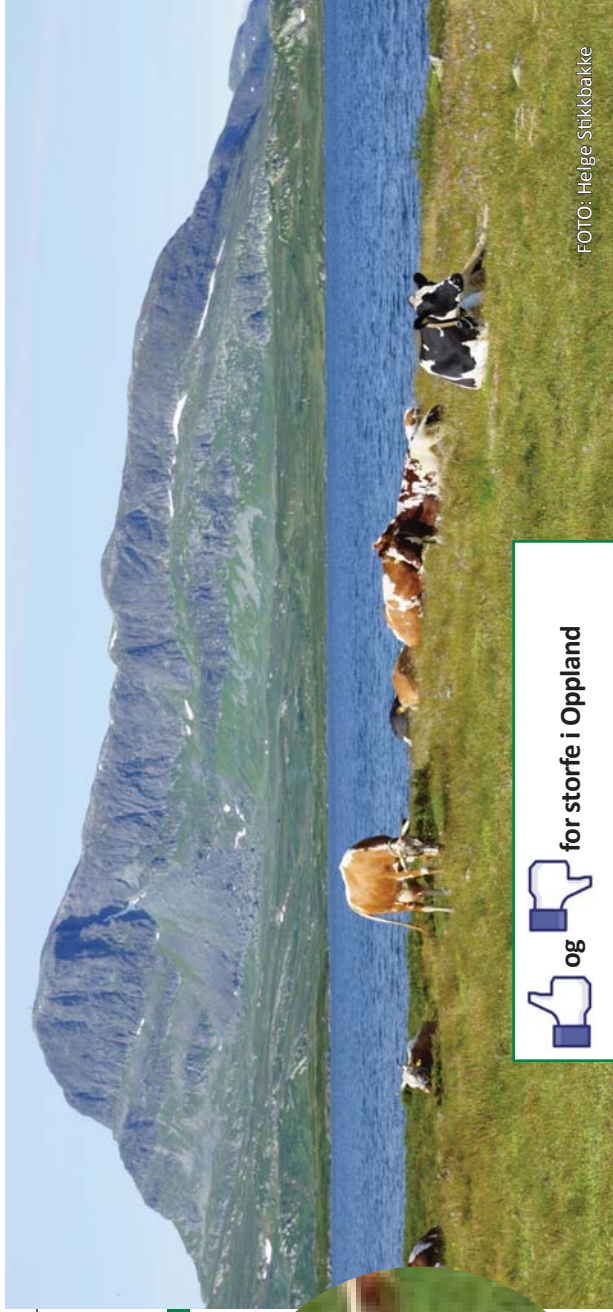
Oppland er fylket med flest storfe på utmarksbeite, og som dermed produserer mest storfekjøtt på sine utmarksressurser.

Det er særlig storfe at kjøttferasene det blir flere av i utmarka. Vanlige kjøttferaser er Limousin, Charolais, Hereford og Aberdeens Angus. De aller fleste mjølkekyr er NRF/Norsk rødt fe.

Vel halvparten av storfeet på utmarksbeite er ungdyr, hovedsakelig kviger. Kvigene er mellom et og to år gamle, og de fleste kviger får sin første kalv når de fyller to år. Kalven til ammekua følger mor på beite.

Oppland har en større andel av sine mjølkekyr og ammekyr på utmarksbeite enn resten av landet. 62 % av alle mjølkeprodusentene i Oppland har dyr på utmarksbeite, og 74 % av alle ammekuprodusentene har dyr på utmarksbeite.

FOTO: Høige Stikkbakke

Hardu
5
minutter?

Fylkesmannen
i Oppland

Oppland og landbruket i tall

- 190 000 innbyggere
- = 4 % av innbyggertallet i Norge
- 25 000 km²
- = 8 % av arealet i Fastlands-Norge
- Oppland er et fjellfylke - 17 av 26 kommuner er fjellkommuner, dvs. at mer enn 50 % av kommunens areal ligger over 700 m.o.h.
- 993 km² dyrkamark
- = 10 % av all dyrka mark i Norge
- = 4 % av arealet i Oppland
- 792 000 da grasproduksjon
- = 80 % av dyrka mark i Oppland
- Oppland er et «gras og husdyrfylke»
- 178 600 da korn = 18 % av arealet dyrka mark i Oppland
- 9 520 da potet = knapt 1 % av arealet dyrka mark i Oppland
- 8 840 da grønnsaker og 2 175 da frukt og bær = vel 1 % av arealet dyrka mark i Oppland

Landets største seterfylke

Oppland er seterfylke nr. 1 i Norge med nær 350 enkeltsetre og 30 fellessetre i aktiv drift hver sommer. Særlig Valdres har mye stølsdrift. Øystre Slidre er den største seterkommunen i Oppland med mjølkeproduksjon på vel 60 støler. I Gudbrandsdalen er Nord-Fron største seterkommune med vel 30 produsenter som har mjølkekua på setra.

Landbruket i Oppland har lang tradisjon for å utnytte de gode fjellbeitene, og i tidligere tider var det særlig i sommermånedene på setra at beste smøret og ostene ble produsert for da hadde mjølkekuene fri tilgang på næringsrikt fjellgras.

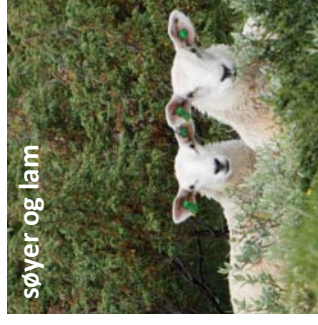
TIL SIDE 1: Regnestykket tar utgangspunkt i forbeholdet til alle beitedyra med en beiteperiode på 100 dager og en førehetspris på kr 3,50 som tilsvarer prisen på 1 kg kraftfôr.

Dyra i Opplandsfjellet spiser gras verdsatt til **140 millioner** i løpet av en sommer.

Oppland er **Norges største** utmarksbeiterfylke. Disse finner du til fjells i "sommer-Oppland":

250.000

søyer og lam

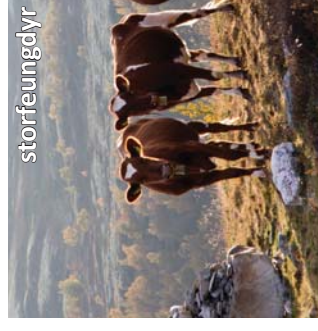
18.000

ammekyr og mjølkekyr

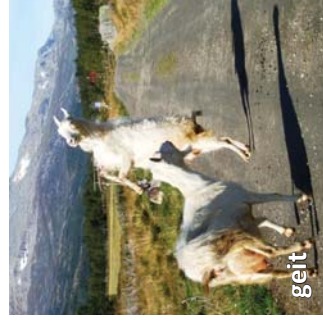
25.000

storføingdyr

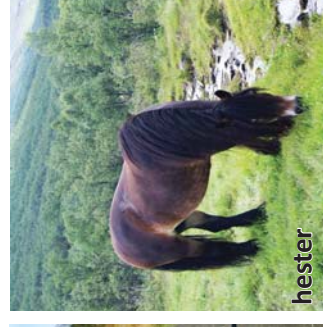
6.000

geit

800

hester

Fylkesmannen i Oppland

Besøksadresse: Gudbrandsdalsvn. 186
Postadresse: Postboks 987, 2604 Lillehammer
Telefon 61 26 60 00
Epost: fmoppost@fylkesmannen.no

September 2016